

Vlaams
Parlement

ingediend op **544** (2015-2016) – Nr. 20
10 december 2015 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Jos De Meyer en Tine Soens

over het ontwerp van decreet

houdende bepalingen tot begeleiding
van de begroting 2016

Hoofdstuk 9. Onderwijs en Vorming
Hoofdstuk 11. Inwerkingtreding

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Kathleen Helsen.

Vaste leden:

Vera Celis, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde;

Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, Kathleen Helsen;

Ann Brusseel, Jo De Ro;

Caroline Gennez, Tine Soens;

Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

Peter Persyn, Grete Remen, Axel Ronse, Willy Segers, Ann Soete, Manuela Van Werde;

Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers;

Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;

Katia Segers, Steve Vandenberghe;

Elke Van den Brandt.

Documenten in het dossier:

544 (2015-2016) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

– Nr. 2 t.e.m. 6: Amendementen

– Nr. 7: In eerste lezing door de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn aangenomen artikelen

– Nr. 8 t.e.m. 11: Amendementen

– Nr. 12: In eerste lezing door de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting aangenomen artikelen

– Nr. 13: Amendement

– Nr. 14 t.e.m. 19: Verslagen

15 (2015-2016) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

21 (2015-2016) – Nr. 1: Meerjarenraming

512 (2015-2016) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door minister Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs	4
1.	Afdeling 1. Uitzonderlijke maatregel geïntegreerd onderwijs 2015-2016 buitengewoon basisonderwijs	4
2.	Afdeling 2. Uitzonderlijke maatregel geïntegreerd onderwijs 2015-2016 buitengewoon secundair onderwijs.	4
3.	Afdeling 3. Heroriëntering middelen Expertisenetwerk.....	4
4.	Afdeling 4. Middelenfonds	5
5.	Afdeling 5. Verdeling ZAP, VOZun en puntengewichten	5
6.	Afdeling 6. Herinvestering financiering hogescholen	5
7.	Afdeling 7. 'Kliks' variabele onderwijsdelen hoger onderwijs.....	5
8.	Afdeling 8. Verdeling aanvullende onderzoeksmiddelen	6
9.	Afdeling 9. Verdeling bijkomende financiering hogeronderwijsinstellingen Brussel-Hoofdstad	6
10.	Afdeling 10. Verdeling hbo5-middelen.....	6
11.	Afdeling 11. Sociale toelage universiteiten.....	6
12.	Afdeling 12. 'Klik' Zeevaartschool	6
13.	Afdeling 13. Aanpassing middelen NT2.....	6
14.	Afdeling 14. Aanpassing deler voor de geletterdheidsmodules Nederlands en Leren leren.....	6
15.	Afdeling 15. Inschrijvingsgeld deeltijds kunstonderwijs	7
16.	Afdeling 16. Begrotingsfonds dienstverlening AHOVOKS	7
17.	Afdeling 17. Middelen vluchtelingencrisis.....	7
18.	Afdeling 18. Huursubsidies schoolinfrastructuur.....	7
II.	Bespreking	8
1.	Vragen en opmerkingen van de leden	8
1.1.	Tussenkomst van Elisabeth Meuleman.....	8
1.2.	Tussenkomst van Jo De Ro	8
1.3.	Tussenkomst van Koen Daniëls	8
1.4.	Tussenkomst van Caroline Gennez.....	8
1.5.	Tussenkomst van Ann Brusseeel	8
1.6.	Tussenkomst van Tine Soens	9
2.	Antwoorden van de minister en replieken van de leden	10
III.	Stemmingen.....	12
1.	Artikelsgewijze stemming.....	12
2.	Eindstemming	16
	Gebruikte afkortingen	17

In de Commissie voor Onderwijs werd op data van donderdag 19 en 26 november 2015 het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016 besproken (hierna 'ontwerp van programmadecreet' genoemd). Op de eerstgenoemde datum gaf minister Hilde Crevits een toelichting bij hoofdstuk 9 'Onderwijs en Vorming' (artikelen 44 tot en met 78) van het ontwerp van programmadecreet en hielden de commissieleden hun tussenkomen. Op de tweede datum gaf minister Crevits antwoord op de vragen die de commissieleden eerder stelden en werd er gestemd over de aan de Commissie voor Onderwijs toegevoegde elementen van het ontwerp van programmadecreet (in casu het hoger reeds genoemde hoofdstuk 9 en de daarbij horende inwerkingtredingsbepalingen die zijn opgenomen in hoofdstuk 11 – enig artikel 99). Naar aanleiding van de stemming namen de commissieleden ook kennis van enkele technische correcties op een aantal decreetsartikelen. Het ontwerp van programmadecreet werd besproken in samenhang met het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2016 (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 15/1) en de beleidsbrief Onderwijs 2015-2016 (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 512/1).

I. Inleidende uiteenzetting door minister Hilde Crevits, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs

Minister *Hilde Crevits* stelt dat ze bij haar uiteenzetting meer in detail zal ingaan op de voor het beleidsdomein Onderwijs relevante artikelen (dat wil zeggen de artikelen 44 tot en met 78), die zijn opgenomen in hoofdstuk 9 van het hier voorliggende ontwerp van programmadecreet. Ze zal dienovereenkomstig dan ook de structuur van dit hoofdstuk volgen.

1. Afdeling 1. Uitzonderlijke maatregel geïntegreerd onderwijs 2015-2016 buitengewoon basisonderwijs

Deze afdeling bestaat uit een enig artikel 44. Dat artikel voorziet in de rechtsgrond om voor het schooljaar 2015-2016 de lestijden geïntegreerd onderwijs (gon) efficiënt en waar ze het meest nodig zijn te kunnen inzetten. Er zijn tijdelijk afwijkingen mogelijk op het systeem van overdrachten van lestijden en uren in het buitengewoon basisonderwijs, zoals opgenomen in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997. De minister preciseert dat schoolbesturen op die manier de mogelijkheid krijgen om de overschotten en tekorten aan begeleidingseenheden geïntegreerd onderwijs in overeenstemming te brengen met de lokale noden.

2. Afdeling 2. Uitzonderlijke maatregel geïntegreerd onderwijs 2015-2016 buitengewoon secundair onderwijs

Ook deze afdeling bestaat uit een enig artikel 45, dat naar analogie met het buitengewoon basisonderwijs ook in het buitengewoon secundair onderwijs voor het schooljaar 2015-2016 afwijkingen mogelijk maakt op het mechanisme voor overdracht van lessen en uren, zoals opgenomen in de Codex Secundair Onderwijs zoals gecodificeerd op 17 december 2010.

3. Afdeling 3. Heroriëntering middelen Expertisenetwerk

Deze afdeling omvat de artikelen 46 tot en met 52. Ze regelen de heroriëntering van de middelen Expertisenetwerken (ten belope van 1,5 miljoen euro), die ingezet worden voor de nieuwe beleidsinvulling Ondersteuning Lerarenopleidingen. De bepalingen in verband met expertisenetwerken, regionaal platform en het innovatiefonds leraren worden dienovereenkomstig ook gewijzigd in de Codex Hoger Onderwijs zoals gecodificeerd op 11 oktober 2013 (in casu door de artikelen 46 tot en met 50) en in het decreet betreffende het volwassenenonderwijs van 15 juni

2007 (door de artikelen 51 en 52). Met betrekking tot het laatstgenoemde artikel, attendeert de minister de commissieleden op de noodzaak van een technische correctie. Naar aanleiding van zijn onderzoek van de Vlaamse begroting voor 2016 kwam het Rekenhof immers tot de vaststelling dat men in artikel 52 van het ontwerp van programmadecreet gewag maakt van "Afdeling VII. Samenwerking, Expertisenetwerken en regionale platformen inzake leraren", daar waar dat "Afdeling VII. Specifieke lerarenopleiding: samenwerking en expertisenetwerken" moet zijn (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 16/1, p. 55). Het Rekenhof formuleert deze vaststelling onder de rubriek formele opmerkingen, hetgeen toelaat de zaak recht te zetten door middel van een louter technische correctie.

4. Afdeling 4. Middelenfonds

De artikelen 53 tot en met 55 voorzien dat de uitgaven die betrekking hebben op het middelenfonds ruimer omschreven worden, zodat ook uitgaven mogelijk zijn voor noodzakelijke ICT-aanpassingen in het kader van de realisatie van de maatregel inzake versnelling van de inning van detacheringsvergoedingen. De volledige regelgeving met betrekking tot dit fonds wordt herschreven in het licht van het nieuwe Rekendecreet van 8 juli 2011 en parallel hiermee worden de bepalingen die tekstueel verouderd zijn ook opgeheven.

5. Afdeling 5. Verdeling ZAP, VOZun en puntengewichten

Deze afdeling omvat een enig artikel 56. Ingevolge de bij de regeringsvorming afgesproken maatregelen wordt bij wege van dit artikel het groeipad hoger onderwijs vertraagd voor het variabel onderwijsdeel, c.q. variabel onderzoeksdeel universiteiten. De minister preciseert dat dit betekent dat vanaf 2016 de bijkomend toegekende middelen 1,924 miljoen euro lager uitvallen dan voorzien in de planning, en dat parallel hiermee het totale groeipad wordt verlengd met één jaar, zodat de vooropgestelde doelstelling één jaar later bereikt wordt (dus pas in 2024 in plaats van in 2023). Het gaat hierbij over de middelen die ook binnen de werkingsenveloppe vallen.

6. Afdeling 6. Herinvestering financiering hogescholen

In zijn enig artikel 57 voorziet deze afdeling dat de middelen woon-werkverkeer van de hogescholen naar de hogescholen worden overgedragen. Dit is het gevolg van een arrest van de Raad van State dat de basis vernietigde voor de middelen die de Vlaamse overheid terugbetaalde voor het woon-werkverkeer van de personeelsleden van de hogescholen. Er wordt dienovereenkomstig dus voor geopteerd om die middelen (ten belope van 4,644 miljoen euro) integraal te herinvesteren in het hoger onderwijs.

Het programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2015 omvatte al een rechtsgrond voor de herinvestering van 1,1 miljoen euro. Dit werd toen met name geformuleerd als zijnde een bijkomende financiering voor beursstudenten, en wel omdat die talrijker zijn bij de hogescholen dan bij de universiteiten en dus niet bijdragen tot hogere inkomsten uit verhoogde studiegelden.

Via artikel 57 van het voorliggende ontwerp van programmadecreet wordt het saldo van de vroegere middelen geheroriënteerd door ze toe te voegen aan de basisfinanciering van de hogescholen.

7. Afdeling 7. 'Kliks' variabele onderwijsdelen hoger onderwijs

In zijn enig artikel 58 voorziet deze afdeling dat de 'kliks' in 2016 worden bevroren en dus niet worden toegevoegd aan de werkingsmiddelen hoger onderwijs.

8. Afdeling 8. Verdeling aanvullende onderzoeksmiddelen

Ook afdeling 8 telt slechts één artikel, namelijk artikel 59. Bij wege van dit artikel wordt het groeipad van de aanvullende onderzoeksmiddelen, die niet opgenomen worden in de globale enveloppe, verminderd met 2,6 miljoen euro. Ook hier wordt het totale groeipad verlengd met één jaar om in het begrotingsjaar 2024 de vooropgestelde doelstelling te bereiken. Het betreft hier ook middelen buiten de werkingsenveloppe. Daarnaast worden ook de aanvullende onderzoeksmiddelen bijkomend verminderd met 1 percent, wat een daling van deze middelen met iets meer dan een half miljoen euro impliceert.

9. Afdeling 9. Verdeling bijkomende financiering hogeronderwijsinstellingen Brussel-Hoofdstad

Artikel 60 voorziet – als enig artikel van afdeling 9 – dat de middelen voor bijkomende financiering voor hogeronderwijsinstellingen gelegen op het grondgebied van Brussel-Hoofdstad, worden vastgeklikt op 8,3 miljoen euro extra. Dit betekent een vermindering met 1 miljoen euro ten opzichte van vorig jaar.

10. Afdeling 10. Verdeling hbo5-middelen

Als enig artikel van deze afdeling, omvat artikel 61 een decretale grondslag voor het structureel voorzien van anderhalf miljoen euro voor de samenwerkingsverbanden hbo5 tussen hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs die hbo5-opleidingen aanbieden.

11. Afdeling 11. Sociale toelage universiteiten

Het bedrag voor de sociale toelage voor de universiteiten blijft overeenkomstig artikel 62 (enig artikel van deze afdeling) vastgeklikt op het niveau van 2015.

12. Afdeling 12. 'Klik' Zeevaartschool

Artikel 63 (enig artikel) bepaalt dat ook voor de Hogere Zeevaartschool de 'klik-bedragen' niet worden toegevoegd aan de werkingmiddelen van deze instelling in 2016. Ook bij deze instelling wordt dus toepassing gemaakt van de hoger reeds vermelde regeling.

13. Afdeling 13. Aanpassing middelen NT2

In het (opnieuw enig) artikel 64 worden het verdelingsmechanisme en de aanwending van NT2-middelen geregeld, die ingezet worden voor het opvangen van de verhoogde instroom NT2 in de centra voor volwassenenonderwijs en in de centra voor basiseducatie. Het gaat hier om een bedrag van 9,9 miljoen euro in meer. De minister preciseert dat die middelen kunnen worden aangewend voor de opleiding Nederlands tweede taal richtgraad 1 van de basiseducatie of van het secundair volwassenenonderwijs, en voor de opleiding van het leergebied alfabetisering Nederlands tweede taal in een centrum voor basiseducatie.

14. Afdeling 14. Aanpassing deler voor de geletterdheidsmodules Nederlands en Leren leren

Het enig artikel 65 van deze afdeling, voorziet in een aanpassing van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs van 15 juni 2007, zodat eenzelfde deler wordt toegepast voor de geletterdheidsmodules Nederlands en Leren leren, als deze die is vastgelegd voor het studiegebied Algemene Vorming.

15. Afdeling 15. Inschrijvingsgeld deeltijds kunstonderwijs

Artikel 66 (opnieuw enig artikel) behelst het rechtzetten van een vergissing in de bestaande regelgeving. Bij de update van de formulering van de kortingscategoriën inschrijvingsgeld dko in het decreet betreffende het onderwijs XXIV, is de toepassing van een verminderd tarief voor personen die ten minste 66 percent arbeidsongeschikt zijn, bij vergetelheid niet opgenomen. Dit wordt nu rechtgezet.

16. Afdeling 16. Begrotingsfonds dienstverlening AHOVOKS

Bij wege van het enig artikel 67 van deze afdeling, wordt de naam van het begrotingsfonds Dienstverlening AKOV gewijzigd in het begrotingsfonds Dienstverlening AHOVOKS. Deze wijziging vloeit logisch voort uit de fusie tussen het Agentschap voor Kwaliteit in Onderwijs en Vorming (AKOV) en het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (AHOVOS) tot één instelling (AHOVOKS).

17. Afdeling 17. Middelen vluchtelingen crisis

Artikel 68 zorgt voor de decretale basis om in het kader van de vluchtelingen crisis en aanpak van de inburgeringsproblematiek een eenmalig budget van 18,5 miljoen euro toe te kennen aan de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. Deze middelen zijn in 2016 voorzien om acute noden in de organisatie van aanbod NT2 te kunnen opvangen. De middelen worden verdeeld over de lonen (16,1 miljoen euro) en de werkmiddelen (2,4 miljoen euro). Ook kan bij afwijking in 2016 het bestuur van een centrum voor volwassenenonderwijs een bestaande onderwijsbevoegdheid voor een opleiding van het studiegebied NT2 in een andere vestigingsplaats aanwenden dan in de vestigingsplaatsen waarvoor die was toegekend.

In artikel 69 wordt het inschrijven geregeld van een bedrag van 1,152 miljoen euro in de onderwijsbegroting 2016 voor het lenigen van acute noden inzake tijdelijke schoolinfrastructuur naar aanleiding van de vluchtelingen crisis. Met deze eenmalige middelen kunnen modulaire units gehuurd en geplaatst worden met het oog op de opvang van instromende kleuters en leerplichtige minderjarigen in het onderwijssysteem.

Artikel 70 legt de decretale basis om een half miljoen euro aan middelen beschikbaar te stellen om, in het kader van de vluchtelingen crisis, tegemoet te komen aan acute onderwijsbehoeften van niet-infrastructurele aard, voor anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs en secundair onderwijs. Minister Crevits preciseert dat de middelen in kwestie zowel kunnen gaan naar versterking van de maatregelen die momenteel reeds van kracht zijn met betrekking tot het onthaalonderwijs van anderstalige nieuwkomers, als naar nieuwe initiatieven.

18. Afdeling 18. Huursubsidies schoolinfrastructuur

De artikelen 71 tot en met 78 regelen de organisatie voor het huren van gebouwen door schoolbesturen. Vanaf 2016 wordt de mogelijkheid tot subsidiëring van de huur van schoolgebouwen uitgebreid. Die mogelijkheid blijft dus niet langer beperkt tot de erkende capaciteitsgemeenten. Huursubsidies zullen voortaan ook elders in Vlaanderen en Brussel kunnen worden aangevraagd.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden de hen voorgelegde bepalingen van het ontwerp van programmadecreet te willen goedkeuren.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkost van Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman stelt vast dat het groeipad voor het Zelfstandig Academisch Personeel (ZAP) vertraagt. Er wordt ook bespaard op het klikmechanisme, op wetenschappelijk onderzoek en op de sociale toelagen. De VLIR en de Vlor vrezen dat door dit alles de draagkracht van het hoger onderwijs ondermijnd dreigt te worden.

1.2. Tussenkost van Jo De Ro

Jo De Ro waarschuwt ervoor dat de uitbreiding van het systeem van huursubsidies voor schoolgebouwen, zeker niet misbruikt mag worden om reeds bestaande infrastructuur uit te vlaggen en daarna opnieuw in te huren. De huursubsidies mogen in geen geval van hun doel worden afgewend.

1.3. Tussenkost van Koen Daniëls

Eveneens met betrekking tot de huursubsidies voor schoolinfrastructuur drukt *Koen Daniëls* de hoop uit dat de in het ontwerp van programmadecreet opgenomen artikels voldoende sluitend zijn opdat zich geen afwending van middelen zou kunnen voordoen en er dus effectief extra ruimte zal worden gecreëerd. Ook hij vreest met name dat men reeds bestaande schoolinfrastructuur op de een of andere manier zou outsourcen, om die dan later opnieuw in te huren. Voor hem is het duidelijk dat elke euro aan huursubsidie effectief moet dienen om extra ruimte te creëren.

1.4. Tussenkost van Caroline Gennez

Voor wat het ontwerp van programmadecreet betreft, constateert *Caroline Gennez* dat alle erin vervatte maatregelen met betrekking tot het hoger onderwijs in wezen neerkomen op besparingen.

Met betrekking tot artikel 69 aangaande het extra-budget voor het lenigen van acute noden inzake schoolinfrastructuur ten gevolge van de vluchtelingencrisis stelt het lid zich vragen bij de mate waarin men een en ander echt flexibel zal kunnen inzetten. Meer bepaald vraagt ze zich af hoe de verdeling van die middelen zal gebeuren. Nu gebeurt die verdeling immers per onderwijsnet. Haars inziens moeten de noden van de vluchtelingen alleszins centraal staan. Ze pleit dan ook voor een niet-netgebonden verdeling in functie van de capaciteitsnoden.

Aangaande de lerarenopleiding vraagt ze hoe de middelen precies zullen worden ingezet in het nieuwe ondersteuningsmodel. Ook hier wordt er immers bespaard. Hoe denkt de minister sterke leerkrachten te kunnen vormen als de expertisenetwerken worden afgeschaft?

1.5. Tussenkost van Ann Brusseel

Met betrekking tot artikel 57 van het ontwerp van programmadecreet stelt *Ann Brusseel* vast dat de problematiek van het woon-werkverkeer binnen de huidige budgettaire context inderdaad behoorlijk moeilijk ligt. Met name voor de instellingen die in Brussel gelegen zijn en die proportioneel meer docenten hebben die zich verplaatsen met het openbaar vervoer, liggen de besparingen erg moeilijk. Dit temeer omdat ze ook veel beursstudenten hebben, die geen extra-inschrijvings-

gelden opleveren. Op termijn moet men dat probleem toch degelijk opgelost zien te krijgen.

Artikel 60 voorziet in een besparing van 1 miljoen euro op de middelen voor bijkomende financiering voor hogeronderwijsinstellingen gelegen in Brussel. Dat komt zwaar aan, zeker in combinatie met de besparing op het woon-werkverkeer en het uitblijven van de compensatie voor de RSZ-bijdragen voor privaatrechtelijke instellingen. Dergelijke cumulatie van maatregelen is zwaar om dragen. Het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad is overigens sowieso al een moeilijker rekruteringsgebied. De Nederlandstalige onderwijsinstellingen in Brussel zijn nochtans een baken voor de aanwezigheid en de tewerkstelling van Vlamingen in Brussel. Waarbij het lid er heel in het bijzonder op wijst dat de VUB niet alleen belangrijk is voor de kwaliteit van zijn onderwijs, maar ook voor zijn hoog-kwalitatief wetenschappelijk onderzoek en voor de dienstverlening van zijn ziekenhuis dat op een aantal vlakken een absolute pioniersrol vervult.

Het lid spreekt ten slotte ook haar tevredenheid uit over artikel 62 van het ontwerp van programmadecreet, waar bepaald wordt dat aan de universiteiten in het begrotingsjaar 2016 dezelfde bedragen worden toegekend voor de sociale toelage als diegene die ze ontvangen hebben in het begrotingsjaar 2015. Hierdoor lopen de verschillen tussen de universiteiten niet verder op.

1.6. Tussenkomen van Tine Soens

Tine Soens stelt vast dat het ontwerp van programmadecreet opnieuw voor een aderlating zorgt in het hoger onderwijs. Ze haalt hiervan diverse voorbeelden aan. De niet-toekenning van het groeipad voor het ZAP leidt tot een besparing van 1,92 miljoen euro. Dat in 2016 voor een tweede keer op rij de 'klik' niet wordt gemaakt, leidt tot een besparing van 24,8 miljoen euro. Er is een besparing ten belope van 1 miljoen euro op de Brusselmiddelen voor de hogeronderwijsinstellingen gelegen op het grondgebied van Brussel-Hoofdstad. En er wordt ook nog eens een half miljoen euro bespaard op het groeipad van de studentenvoorzieningen (Stuvo). In totaal betekent dat voor het hoger onderwijs een besparing van 28,3 miljoen euro.

Het lid wijst er verder nog op dat de overheid volgens de Vlor haar belofte breekt om de groeipaden voor de puntengewichten van de geïntegreerde opleidingen (VOWun) en voor het extra ZAP-personeel te honoreren. Daarenboven worden de aanvullende onderzoeksmiddelen verminderd en wordt het groeipad ervan vertraagd.

Nog volgens de Vlor is het positief dat de middelen die tot 2014 werden ingezet voor de terugbetaling van het woon-werkverkeer voor personeelsleden van de hogescholen in hun geheel terugvloeien naar de financiering van de hogescholen. Doordat dit gebeurt a rato van de leerlingenpopulatie, ontstaat er echter een scheeftrekking in de financiering. Hogescholen met bovengemiddelde kosten voor woon-werkverkeer van personeelsleden zullen minder middelen krijgen dan onder het vorige financieringsmechanisme. Doordat drie kwart van de middelen pas in begrotingsjaar 2016 zal terugvloeien, ontstaat er voor het lopende jaar dus een financieringstekort in de budgetten van de hogescholen. De Vlor pleit ervoor dat de overheid haar engagement uit cao III zou opnemen en dus in de toekomst de nodige middelen uittrekt om het woon-werkverkeer van de personeelsleden van zowel de hogescholen als de universiteiten te financieren.

De Vlor vreest dat de instellingen voor hoger onderwijs hun onderwijsopdracht niet langer kwaliteitsvol zullen kunnen organiseren. De raad vraagt zich ook af op welk niveau van de enveloppes er vanaf 2017 kliks zullen worden uitgevoerd op de variabele onderwijsdelen. Hierover is meer duidelijkheid nodig.

Daarnaast is er ook nog het protocol van niet-akkoord van de vakbonden en de instellingen van het hoger onderwijs aangaande het programmadecreet (protocol nr. 67 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de vergadering van het onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs op 13 oktober 2015). Alle partijen betreuren de niet-indexering en het niet maken van de 'klik'. Het gaat om 24,8 miljoen euro. De hogescholen merken ook op dat de middelen die worden vrijgemaakt voor de hbo5-samenwerking onvoldoende zijn. De universiteiten stellen vast dat er geen groeipad meer is voor de sociale toelagen. Dit spijs het feit dat de minister naar aanleiding van het actualiteitsdebat over de uitdagingen in het hoger onderwijs op de plenaire vergadering van 22 oktober 2014, heeft gezegd dat ze die besparingen zou willen terugdringen. De Vlor vindt het alleszins onvoldoende om het bedrag van de sociale toelagen in 2016 te bevriezen op het niveau van 2015. Dat betekent namelijk dat de tussen verschillende instellingen bestaande ongelijkheid in de sociale toelage per student, niet kan worden weggewerkt.

Het lid haalt verder nog aan dat de hogeronderwijsinstellingen op het grondgebied van Brussel-Hoofdstad niet meer zouden moeten rapporteren over de aanwending van de Brusselmiddelen. Ze had graag vernomen of die afspraak nog altijd geldt.

De SERV van zijn kant, maakt zich vooral zorgen over de ongelijke verdeling van de besparingen over de verschillende instellingen. De raad vraagt om monitoring van de impact van de besparingen op de sociale toelagen, zowel op het aanbod als op de kwaliteit. Zal de minister hiertoe het initiatief nemen?

2. Antwoorden van de minister en replieken van de leden

In haar antwoord gaat minister *Hilde Crevits* vooreerst in op de door een aantal leden geuite bekommernis dat de uitbreiding van het systeem van huursubsidies voor schoolgebouwen mogelijks vatbaar zou kunnen zijn voor misbruik. De minister vindt het een gedeelde zorg dat de beschikbare middelen voor schoolinfrastructuur optimaal, efficiënt en effectief worden ingezet, zeker gezien de beschikbare budgetten en de grote behoeften. Ze kan dienaangaande meedelen dat er criteria worden uitgewerkt waaraan voldaan zal moeten worden om in aanmerking te komen voor het ontvangen van huursubsidie. Voor het gesubsidieerd onderwijs is ook al meermaals gewezen op de reglementaire bepalingen in de Schoolpactwet waardoor subsidies teruggevorderd worden als schoolgebouwen niet (meer) voor onderwijsdoeleinden gebruikt worden. De zorgvuldige dossierbehandeling en de controles ter plaatse zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat de schoolgebouwen-subsidies correct aangewend worden. Overigens bestaan er sowieso al voldoende controlemechanismen om ervoor te zorgen dat de middelen ook effectief worden ingezet waarvoor ze bedoeld zijn.

Zulks veronderstelt natuurlijk wel een permanente opvolging. Ze vertrouwt er echter op dat iedereen zijn werk degelijk zal doen en dat iedereen ten volle zijn verantwoordelijkheid zal nemen. Verder wijst ze er nog op dat het decretale kader met betrekking tot de reguliere huursubsidies voorziet dat dergelijke subsidies enkel kunnen worden toegekend met het oog op het huren van gebouwen die vroeger nog niet voor onderwijsdoeleinden werden gebruikt. Het toekennen van huursubsidies was tot op heden enkel mogelijk in erkende capaciteitsgemeenten.

Het klopt verder dat er ook in het kader van de asielcrisis en de vluchtelingenproblematiek nog extra middelen komen voor de huur van tijdelijke schoolinfrastructuur onder de vorm van modulaire units (artikel 69). De betrokken diensten werken daarvoor op dit moment een concrete aanvraagprocedure uit. De minister preciseert dat de extra middelen in kwestie tijdelijk én gekleurd zijn. Dat betekent dat ze expliciet dienen om de nieuwe instroom van leerplichtige kinderen van asielzoekers en vluchtelingen op te vangen in de bestaande scholen. In de eerste plaats

gaat het daarbij dan over scholen die gelegen zijn in gemeenten waar er collectieve opvangcentra of lokale opvanginitiatieven zijn.

Het spreekt daarbij voor zich dat de werkelijke capaciteitsnoden inzake bijkomende schoolinfrastructuur ten gevolge van de extra instroom richtinggevend én bepalend zijn. Het is dan ook het lokale niveau dat in goed overleg met alle betrokkenen bepaalt op welke wijze de asielkinderen over de verschillende scholen worden verspreid en ingeschreven. De aanpak verschilt daardoor van gemeente tot gemeente.

De capaciteitsbehoeften op het vlak van infrastructuur die hierdoor kunnen ontstaan, worden zo goed mogelijk gelenigd door de subsidiëring en financiering van tijdelijke schoolinfrastructuur. Zeker bij collectieve opvangvoorzieningen, waar de aantallen snel wijzigen, kan dat enkel via huur. Eens erkend, zijn de vluchtelingen echter vrij om te gaan en staan waar ze willen.

Op de bemerking aangaande de middelen voor studentenvoorzieningen (Stuvo), wijst minister Crevits erop dat deze ook in 2016 nog steeds 44,2 miljoen euro belopen, hetgeen toch een substantieel bedrag is. Er wordt daarop in het komende begrotingsjaar dus niet bespaard. Het betreffende artikel in het ontwerp van programmadecreet bevriest enkel de onderlinge verdeling van deze middelen tussen de universiteiten op het niveau van 2015. De minister zal erop toezien dat er daarmee eerst en vooral geïnvesteerd wordt in wat studenten echt nodig hebben.

Tine Soens stelt vast dat de minister vooralsnog niet geantwoord heeft op enkele van de bedenkingen die ze geformuleerd heeft bij het ontwerp van programmadecreet. Het gaat dan meer bepaald over het al dan niet definitief zijn van de beslissing over het woon-werkverkeer, over de 'kliks' in 2017, over het akkoord met de op Brussels grondgebied gelegen hogeronderwijsinstellingen die wegens de dalende middelen geen verantwoording meer zouden moeten afleggen over de wijze van besteding ervan en, last but not least, over het protocol van niet-akkoord van de vakbonden en de instellingen van het hoger onderwijs aangaande het programmadecreet.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt daarop dat ze in haar toelichting reeds gezegd heeft dat de financiering van de instellingen voor hoger onderwijs ook in 2016 stijgt met 9 miljoen euro. Bij de regeringsvorming werd weliswaar beslist tot tragere groeipaden voor de universiteiten, maar niet tot een globale verlaging van de budgetten. De extra enveloppe voor de universiteiten bedraagt 2,176 miljoen euro, de aanvullende onderzoeksmiddelen 2,97 miljoen euro. Dat is in totaal 5,176 miljoen euro. Voor de hogescholen bedragen de extra middelen 4,87 miljoen euro. Zo komt men aan het bedrag van 9 miljoen euro. Daarnaast zijn er nog de middelen van het Departement voor de studentenmobiliteit die 0,5 miljoen euro bedragen. De enveloppe van 1,879 miljoen euro voor de universiteiten wordt met een jaar uitgesteld. Dat geldt ook voor de aanvullende onderzoeksmiddelen universiteiten, goed voor 2,66 miljoen euro. Dat is in totaal 4,539 miljoen euro. Die ingreep heeft dus geen betrekking op de hogescholen. Dat heeft ook te maken met de groei rond Onderzoek en Ontwikkeling die ressorteert onder de minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport. Dat zal verlopen via samenwerkingsprojecten met de universiteiten en in mindere mate met de hogescholen. De minister gaat er daarbij van uit dat de kwaliteit gehandhaafd zal kunnen blijven.

Voor wat de 'kliks' betreft, baseert men zich op het jaar 2014. Dat betekent dus dat de sprong alleen uitgesteld werd en dat men niets kwijt is. De minister zal in 2017 doen wat ze kan, om de besparingen die kunnen teruggedraaid worden, terug te draaien. Maar de kliks zijn wel degelijk al opnieuw opgenomen in de meerjarenbe-

groting (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 21/1, p. 27). Een begroting wordt echter jaar per jaar gestemd en wat nu voorligt is de begroting voor 2016.

De extra inkomsten via de verhoogde inschrijvingsgelden blijven natuurlijk behouden. Op dat vlak staat ze ten volle achter de keuzes van de Vlaamse Regering. Uit de OESO-cijfers blijkt trouwens dat het persoonlijke aandeel in de studieuitgaven in Vlaanderen nog behoorlijk meevalt, ook met de verhoogde inschrijvingsgelden.

Voor wat de Brusselmiddelen betreft, werden er geen grote beloften gedaan. Er is wel 1 miljoen euro minder. De minister ziet ook geen problemen aangaande de rapportering.

Daarop inpikkend laat *Caroline Gennez* opmerken dat ook zij gehoord heeft dat er, in ruil voor die vermindering van de investeringen met 1 miljoen euro in Brussel, een vrijstelling zou zijn voor de rapportage. Daarover zou er overeenstemming bereikt zijn met de associatie Leuven en met de associatie Brussel. Zij beschouwen die rapportage als planlast.

Minister *Hilde Crevits* zegt dat dat haar niet bekend is. Ze zal het navragen. Ze merkt wel op dat er nog een evaluatie van de Brusselmiddelen aankomt.

Met betrekking tot die evaluatie verklaart *Ann Brussee* dat ze dacht de besparing zou beperkt blijven tot 1 miljoen euro.

De *minister* preciseert dat ze het bedrag niet in verband heeft gebracht met de evaluatie.

Op de vraag over het woon-werkverkeer antwoordt de minister ten slotte dat 25 percent van de rest van vorig jaar verdeeld werd over de hogescholen, in functie van het aantal beursstudenten en 75 percent op basis van de gewone basiscriteria. Die werkwijze heeft geleid tot ongelijke effecten. De hogescholen met de grootste uitgaven voor woon-werkverkeer hebben niet noodzakelijk het meeste gekregen. Deze werkwijze zou echter behouden blijven.

III. Stemmingen

1. Artikelsgewijze stemming

Hoofdstuk 9. Onderwijs en Vorming

Afdeling 1. Uitzonderlijke maatregel geïntegreerd onderwijs 2015-2016 buitengewoon basisonderwijs

Artikel 44

Ter stemming gelegd, wordt artikel 44 aangenomen bij unanimititeit van 14 stemmen.

Afdeling 2. Uitzonderlijke maatregel geïntegreerd onderwijs 2015-2016 buitengewoon secundair onderwijs

Artikel 45

Ter stemming gelegd, wordt artikel 45 aangenomen bij unanimititeit van 14 stemmen.

Afdeling 3. Heroriëntering middelen Expertisenetwerk

Artikelen 46 tot 52

Ter stemming gelegd, worden de artikelen 46 tot 52 aangenomen met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

Op de artikelen 46 tot 50 wordt een technische correctie aangebracht in de codificatiedatum van de Codex Hoger Onderwijs. Ook op artikel 52 wordt, conform de ter zake door het Rekenhof gemaakte formele opmerking, een technische correctie aangebracht.

Afdeling 4. Middelenfonds

Artikelen 53 tot 55

Ter stemming gelegd, worden de artikelen 53 tot 55 aangenomen met 12 stemmen voor en 3 onthoudingen.

Afdeling 5. Verdeling ZAP, VOZun en puntengewichten

Artikel 56

Ter stemming gelegd, wordt artikel 56 aangenomen met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

Op artikel 56 wordt een technische correctie aangebracht, in de zin dat de codificatiedatum van de Codex Hoger Onderwijs wordt toegevoegd. Ook een druktechnische vergissing in de tabelhoofding wordt rechtgezet.

Afdeling 6. Herinvestering financiering hogescholen

Artikel 57

Ter stemming gelegd, wordt artikel 57 aangenomen met 12 stemmen voor en 3 onthoudingen.

Op artikel 57 wordt een technische correctie aangebracht, in de zin dat de codificatiedatum van de Codex Hoger Onderwijs wordt toegevoegd.

Afdeling 7. 'Kliks' variabele onderwijsdelen hoger onderwijs

Artikel 58

Ter stemming gelegd, wordt artikel 58 aangenomen met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

Op artikel 58 wordt een technische correctie aangebracht, die bestaat in het toevoegen van het woord 'zoals' voorafgaandelijk aan de codificatiedatum.

Afdeling 8. Verdeling aanvullende onderzoeksmiddelen

Artikel 59

Ter stemming gelegd, wordt artikel 59 aangenomen met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

Op artikel 59 wordt een technische correctie aangebracht, in de zin dat de codificatiedatum van de Codex Hoger Onderwijs wordt toegevoegd.

Afdeling 9. Verdeling bijkomende financiering hogeronderwijsinstellingen Brussel-Hoofdstad

Artikel 60

Ter stemming gelegd, wordt artikel 60 aangenomen met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

Op artikel 60 wordt een technische correctie aangebracht, in de zin dat de codificatiedatum van de Codex Hoger Onderwijs wordt toegevoegd.

Afdeling 10. Verdeling hbo5-middelen

Artikel 61

Ter stemming gelegd, wordt artikel 61 aangenomen bij unanimititeit van 15 stemmen.

Op artikel 61 wordt een technische correctie aangebracht, in de zin dat de codificatiedatum van de Codex Hoger Onderwijs wordt toegevoegd.

Afdeling 11. Sociale toelage universiteiten

Artikel 62

Ter stemming gelegd, wordt artikel 62 aangenomen met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

Op artikel 62 wordt een technische correctie aangebracht, in de zin dat de codificatiedatum van de Codex Hoger Onderwijs wordt toegevoegd.

Afdeling 12. 'Klik' zeevaartschool

Artikel 63

Ter stemming gelegd, wordt artikel 63 aangenomen met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

Afdeling 13. Aanpassing middelen NT2

Artikel 64

Ter stemming gelegd, wordt artikel 64 aangenomen met 12 stemmen voor en 3 onthoudingen.

Afdeling 14. Aanpassing deler voor de geletterdheidsmodules Nederlands en Leren leren

Artikel 65

Ter stemming gelegd, wordt artikel 65 aangenomen met 14 stemmen voor en 1 onthouding.

Afdeling 15. Inschrijvingsgeld deeltijds kunstonderwijs

Artikel 66

Ter stemming gelegd, wordt artikel 66 aangenomen bij unanimititeit van 15 stemmen.

Afdeling 16. Begrotingsfonds dienstverlening AHOVOKS

Artikel 67

Ter stemming gelegd, wordt artikel 67 aangenomen bij unanimititeit van 15 stemmen.

Afdeling 17. Middelen vluchtelingencrisis

Artikelen 68 tot 70

Ter stemming gelegd, worden de artikelen 68 tot 70 aangenomen bij unanimititeit van 15 stemmen.

Afdeling 18. Huursubsidies schoolinfrastructuur

Artikelen 71 tot 78

Ter stemming gelegd, worden de artikelen 71 tot 78 aangenomen bij unanimititeit van 15 stemmen.

Hoofdstuk 11. Inwerkingtreding

Artikel 99

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook artikel 99 (inwerkingtredingsartikel), voor wat de onderwijsgerelateerde bepalingen betreft (artikel 99, 4° en 5°), aangenomen bij unanimititeit van 15 stemmen.

2. Eindstemming

Afsluitend neemt de commissie met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen het geheel aan van de aan de Commissie voor Onderwijs toegewezen artikelen van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Jos DE MEYER
Tine SOENS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
AHOVOS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen
AKOV	Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
dko	deeltijds kunstonderwijs
gon	geïntegreerd onderwijs
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
ICT	informatie- en communicatietechnologie
NT2	Nederlands als tweede taal
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
Stuvo	studentenvoorzieningen
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VOWun	variabel onderwijsdeel voor de academisch gerichte opleidingen aan de universiteiten
VOZun	variabel onderzoeksdeel voor de universiteiten
VUB	Vrije Universiteit Brussel
ZAP	zelfstandig academisch personeel